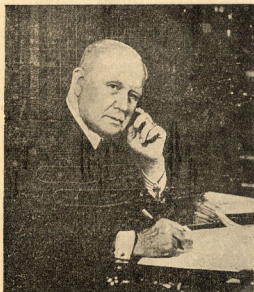

ΣΤΟ ΙΣΧΛ

ΣΤΗ ΘΕΡΙΝΗ ΔΙΑΜΟΝΗ ΤΟΥ F. LEHAR

Τις εφειμένες διακοπές μου στάθηκε της τύχης μου να τις περάσω στην Αυστρία, που μουδωσε και γέστηκε μέχρι τελευταία σταγόνα όλο το χρυσοστόλιτο κοπέλλο της υπέρχοης όμορφιάς της. Βιέννη πρώτα, Βίλλασχ και Λούντς, 'Ανάβαση μετά στις καμαρωτές κι' άρχοντικές κορφές τών "Άλπεων, και προτελευταίος σταθμός τού Σάλτομποουργκ, ή πόλη της Μουσικής και τών Φεστιβάλ, μά και της περισοής γοητείας. 'Από τις πρώτες ήμέρες που φτάσαμε εκεί, ή συντροφία μας ώδηγηθήκε στο Ισχλ, τού κομψού αυτό χωριού με τά δάση και τίς λίμνες του και τίς Ιαματικές του πηγές, που απέχει από τού Σάλτομποουργκ περί τά 56 χιλιόμετρα.

F. LEHAR

Φθάσαμε εκεί ύστερα από μιά θαυμαστή διαδρομή, Εχοντας για συντροφία μας τόν άργοκύλιστο Τράουν, τού γαλήνιο αυτό ποτάμι με τάν ήρεμο άνασασμό...

'Εκει μάς περίμεναν περισσοές χαρές. Τό Κυνηγικό περίπτερο—'Ανάκτορο έπρεπε να ειπω—τού Φραγκικού 'Ιωσήφ με τού καταπράσινο, σάν ζωγραφιά πάρκο του, τού στολιωμένο με γλυπτά και θαυμάσια συντριβάνια, που σ' άφηνει, σ' 'άληθεια, έκστατικό μπροστά στην έξαισία όμορφιά του.

"Όμως εκείνο που γλύκανε κι' άνύψωσε πιότερο τήν ψυχή μας, ήταν ή έπίσκοψη μας στην πλούσια και όμορφη Βίλλα τού Λέχαρ, που μέσα σ' αυτήν άφησε τήν τελευταία πνοή τού ό μεγάλος εκείνος Ούγγαργός συνθέτης, τού 1948.

Σέ κάποια στροφή κι' άνάμεσα άπ' τού βαθύ πράσινο και τά στολιωμένα παρτέρια, φάνηκε ή Βίλλα, ένα

δίπατο σπήτι άπλού ρυθμού, άγορασμένη από τόν Τίσο στά 1912. 'Ο φύλακας, ένας τύπος σοβαρό Αυστριακού μάς δέχεται με τήν πηγαία εκείνη εούγένεια που χαρακτηρίζει όλην αυτή τήν καλογεννή και μάς περνάει μέσα.

Στά δεξιά ένας διάδρομος μάς όδηγει στά δωμάτια τού Ισογείου. Στό σημείο αυτό θά προσπαθήσω να συγκεντρώσω τίς άναμνήσεις μου και πέρνοντάς σας χέρι-χέρι, να σας δείξω, ό,τι είδα, και να σας προσφέρω λίγη, πολύ λίγη, από τή χαρά πουνοιωσα πατώντας κι' άγγίζοντας, ό,τι πάτησε κι' άγγιξεν εκείνος.

Πόλλες φορές σκέφθηκα από τήν ήμέρα εκείνη, ό,τι ή Βίλλα αυτή στάθηκε σ' 'άληθινά για μένα μιά πραγματική Χώρα τού Μειδιάματος.

Περνάμε στά δωμάτια τού Ισογείου που είναι έπιπλωμένα και στολιωμένα μ' άπαράμιλλο γούστο, όπως θά ταίριαζε σ' έναν καλλιτέχνη σάν τόν Λέχαρ, με έξαισία έπιπλα και σκεύη, με περσικά χαλιά και πίνακες που έδειχναν όλο τόν πλούτο και τήν πολυτέλεια που συνόδευσαν μέχρι τά ύστερνά του, τού Μεγάλου αυτόν Σύγχρονό μας.

Οι πίνακες, πίνακες άρίστης τέχνης (έξχωρίζει έδω κάτω τού πορτραίτου τού Γαλιλαίου) είναι διασημών ζωγράφων, και ή έπίπλωση Τυρολέικης τέχνης. 'Η τραπεζαρία γεμάτη από πιάτα πορσελάνης και έπιπλα από φινό 'Ινδικό έξλο πολυτελείας.

'Ανηφορίζουμε τά σκαλοπάτια. Κι έδω τού κλιμακοστάσιου στολιωμένο με πορτραίτα και άγάλματα. Τό πρώτο σαλόνι άνοιγεται και μάς δέχεται ή ζηλυτή άρχοντιά του. Τά έπιπλα κι' έδω σκούρα σκεδόν, και κομψότατα, είναι φιλοσοκαλισμένα και πλουσιωμένα με χρυσό. 'Ενα παράξενο έπιπλο τραβά τήν προσοχή μας. Ρωτάμε. Μάς λέγουν είναι έπιπλο πωλητής όλλανδικής τέχνης. 'Αντικρύ ένα πορτραίτο δικό τού φιαγμένο στά 1930, φανεται σάν να μάς παρακολουθεί στό προσόκνημα τούτου. Περνάμε στό άλλο δωμάτιο. Μοιάζει με γραφέιο. 'Εκει ή θαυμάσια βιβλιοθήκη του και μέσα σέ βιβρίνα τά χειρόγραφα του (παρτιτούρες) τής Χώρας τού Μειδιάματος και τής Εύθυμης Χώρας. Στούς τοίχους φωτογραφίες τραγουδιών που τραγούδησαν έργα του και φωτογραφίες έστεμμένων, όλες με θερμότατες άφιρώσεις. 'Αριστερά μας κάτι τού χαριτωμένο. Μιά κομψότατη καρέκλα που μόλις κάθισε κάποιος, άρχισε να γεμίζει τά κλειστά και πλούσια αυτά σαλόνια με γλυκότετες μελωδίες. Σταματάμε σέ κάτι κρυστάλλινες βιβρίνες, γεμάτες από μικροπρόγραμμα, άλλα άξιας, κι' άλλα φτωχά, τιποτένια, χαμηλά ή και έξλινα ή και από παιδικό άκόμα. Τι νάναι άραγε; Χαμογελά ό Αυστριακός και μάς λέει ότι όλα αυτά είναι τά διάφορα μασκότ που κρατούσε ό Λέχαρ στις πρεμιέρες τών έργων του. Φαίνεται ότι ή δεισιδαιμονία θά ήταν ή γλυκειά του μυστία. Και τώρα στό δωμάτιο τής μουσικής, τού πιό άξιοπρόσχετο. Τό περίφημο πιάνο του—πιάνο για κοντάρτο—στη δεύτερη

άριστερη γωνιά, δλόμαυρο και λαμπρό είναι σκεπασμένο μ' ένα κάλυμα πολύ παλιό, 250 χρόνων, από βαθύχρωμο βελούδο κεντημένο δύο μέ χρυσό τέλλι, και στο πλάι μία πολυθρόνα κουιστή για τις ώρες της ανάπαυσης, 'Ελαιογραφίες του Ρομπινς, ένα πορτραίτο του Αδ' τοκράτορα 'Ιωσήφ του Β', μία ωραιότατη ελαιογραφία «'Ορχήστρα» και μία άλλη άκμα, «ό Μεθυσμένος» στολίζουν τους τοίχους. 'Υπάρχουν ακόμη εκεί αγάλματ' μαυρά και βαρύτιμες πολυθρόνες άγορασμένες από τό Παλάτι της Βενετίας. 'Ενα μεγαλοπρεπές έπιπλο άριστέρά με καντόλες και ένα μεγάλο δοχείο, όλα από καθαρό άσημι. Μάς ξηγηθον ότι είναι τό δωρο πού δέχτηκε τότες στην πρεμιέρα της «'Αγάπης των 'Ατσιγγάνων». Παλιά ρολόγια στούς τοίχους, κι ένας άκμα άσημινος δίσκος άριστής τέχνης, δωρο κι αυτός από την πρεμιέρα του «'Παγκανίνι». Και τέλος στη μέση, ένα θαυμάσιο δλοστογγυλο τραπέζι μετρίου μεγέθους, φτιαγμένο δλόκκληρο από χρυσό, κόκκαλο χελώνας και ταρταρούγα.

Τά χρώματα σ' όλα τά δωμάτια είναι συνταιριασμένα μεταξύ των με υπέροχη καλαισθησία, από τό πιο βαθύ καφέ, μέχρι τό μπροντώ και τό λίγο μαύρο, πού δίνονται μεταξύ των με τις άνταίγιες του χρυσοού και τό θαμπογυάλισμα της πορσελάνας και του φιλντσια.

Και εξακολουθώ την περιγραφή μου. Φοβόμαι όμως ότι μού ξεφεύγουν ακόμη πολλά. 'Η μνήμη βραδουκνείται κάπως. 'Ομως προσπαθώ να της κρατώ τό... ήθικόν της και τούτο γιατί θά μπορούμε τώρα στο πιο ένδιαφέρον δωμάτιο της Βίλλας. Στο δωμάτιο του θανάτου. 'Εκει όπου ό δληθινός αυτός καλλιτέχνης (ή έπίσκοπος της Βίλλας μάς έγραψε ότι ό Λέχαρ δέν υπήρξε μόνον ό καλλιτέχνης της Μουσικής) άφησε τη στερνή του πνοή. Σ' αυτό τό δωμάτιο κάθησα πολύ περισσότερο, γιά να μπορούω να συγκεντρώσω στο νοού, όσο πιο πολλά δυνατόν. 'Αραγε τό κατάθρονα; 'Ακολουθείστε με και σεις σιωπηλά. Είναι τόσο ήρεμα εδώ μέσα, τόσο γλυκά, άλλα και τόσο προσωπικά πού νιώθεις σιγχιές σιγχιές την ένάερη παρουσία του να σ' άκλουθάει σέ τούτο τό εύλαβικό μου σεργιάνι. 'Όλα μοιάζουν εδώ μέσα σάν να τ' άγγιξη γιά μία φορά άκόμα τό άγιασμένο του χέρι. 'Αθελά μου μουμουρίζω μόνη μου τούς στίχους του Πορφόρα.

Στούς τοίχους, στόν καθρέφτη, στά εικονίσματα από την όμορφιά σου, κάτι μένει . . . . .

'Αντικριστά μας, και βαλμένο λοξά στη γωνία τό κρεβάτι του, παλιού στόλ, με κάλυμα άπλό, και μ' ένα μικρό μαξιλάρι από γαλόζινο λεπτό λινό μ' ένα λευκό (L) μέσα σέ κύκλο. Είναι τό μαξιλάρι πού πάνω σ' αυτό έψύχθηκε 'Εσκυφα εύλαβικά και με θεός, κι άκούμπησα τά δάκτυλά μου άπαλά επάνω του, σάν να θέλα να πάρω κάτι άπ' αυτό. Πλάι στό κρεβάτι, τό

κομοδίνο του με λογιής-λογιής μικροπράγματα. 'Ενα κοινό ήλεκτρικό πορτιφί, παλιό κάπως, ένα ήμερολόγιο περιστρεφόμενο, ένας μικρός δίσκος με τά τελευταία του φάρμακα, κι ένα κουτί FISSAN, μία βούρτσα κοινή και δύο μικρές κτένες. 'Ενα μπλό άκόμα με ίδιόχειρες σημειώσεις του και πλάι του ένα μολόβι ξόλινο μάρκας OTHELLO πράσινο, από τά πιο κοινά. 'Όλη αυτή ή γωνία του κρεββατιού είναι στολισμένη δλόγυρ' με διάφορες εικόνες 'Αγίων, της Θεοτόκου, και του 'Εσταυρωμένου Κυρίου. Δύο κομμάτια και πολυτέλη έπιπλα από τις δυό μεριές, βαστουν κι αυτά επάνω τους αγάλματα ιερά και εικονίσματα άξια. Δέν λείπει ούτε τό μικρό χάντρινο κομποσκοίνι του, ούτε και τό προσευχητάριό του, μά ούτε και ό μικρές μικρές χάρτινες εικονίστες, σάν κι αυτές πού μοιράζουν τά Κατηχητικά σχολεία στά παιδιά. Σάν καθολικός ό Λέχαρ, φαίνεται ότι θά ήταν βαθότατα εύσεβής.

'Αριστέρά μας, σέ μαξιλάρι επάνω, τό έκμαγειό του και στήν άντικρυνή πλευρά μία βιτρίνα με δύο θαυμάσια κεμήςλια. 'Ενα βαρύτιμο 'Αγιο Δισκοπότηρο πλουμισμένο με λίθους πολύτιμους πού άνηκε στόν Τσάρο Νικόλαο της Ρωσίας, κι ένα μικρό δοχείο, με τό όποιο, όπως μάς είπαν, έβαπτίσθη ή Αύτοκράτειρα 'Ελισσάβετ.

Τραπέζακια κομψά, πολυθρόνες και πλούσια χαλιά, συμπληρώνουν την δλη επίπλωση του δωματίου.

'Εδώ τελειώνει τό σεργιάνι μας άνάμεσα στά πλούσια δωμάτια πού άντήχσαν από τις μελωδίες της μουσικής του. Πίσω μας κλείνουν άθόρυβα οι πόρτες. Και τότε μου φάνηκε πώς όλα εκείνα πούδωμαν πίσω μας, άρχίναν μέσα στή μοναξιά τους τό κλάμμα εκείνο πούθελε (για να τον ξαναθυμηθούμε γιά μία φοράν άκόμα) εκείνος ό γλυκός τραγουδιστής μας:

... και τότε άντάμα

τά πράγματα πού άγιάσανε τά χέρια σου άρχίζουν ένα κλάμμα, ... κι' ένα κλάμμα . . . .

Είναι άφάνταστο να σάς καθρίσω την πόσνη όμορφιά έκλεισα μέσα μου την ήμέρα εκείνη . . .

Φύγαμε ό καθένας με τη σκέψη του. 'Εγώ όμως με μία περισηή περιήφανεia. Φεύγοντας ό Αούστριακος μου πρόσφερε μία κάρτα με την Προσωπογραφία του Λέχαρ, γράφοντας, «'Ενθούμο στην Κυρία εκείνη, πού από δλους της σημερινής συντροφιάς, ένθουσιάστηκε περισσότερο από την έπίσκεψη της Βίλλας Λέχαρ 26)6)52.»

«'Ετσι σουνήζεται, είπε, από την συντροφιά σας, διάλεξε έοας. Σας άνήκει». Εύχαρίστησα με συγκίνηση. Σε λίγο οι δλακάβαροι και γραφικοί βρόμοι του Ischl μάς δέχονταν γιά να μάς δδηγήσουν πάλι άνάμεσα από τά ποτάμια, τις λίμνες και τά βαθύσκοτωτα έλατα, στό Σάλτσμπουργκ, την αιώνια αυτή πόλη της μελωδίας και του τραγουδιού.

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»